
2022

NDRYSHIMET KLIMATIKE DHE KUADRI LIGJOR

Centre for Legal
Empowerment
www.cle.al

tirana
EUROPEAN
YOUTH
CAPITAL '22

**KONGRESI
RINOR
KOMBËTAR**

**BASHKIA
TIRANË**

Deklarata e Mbështetjes:

“Ky projekt organizohet në kuadër të programit Tirana Kryeqyteti Evropian i Rinisë 2022 me mbështetjen financiare të Kongresit Rinor Kombëtar në bashkëpunim me Bashkinë Tiranë.”

Deklarata e Përgjegjësisë:

“Ky material është realizuar në kuadër të programit Tirana Kryeqyteti Evropian i Rinisë 2022 me mbështetjen financiare të Kongresit Rinor Kombëtar në bashkëpunim me Bashkinë Tiranë. Përmbajtja e këtij materiali është përgjegjësi e organizatorit dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet si qëndrim i Kongresit Rinor Kombëtar apo Bashkisë Tiranë”.

*Kongresi Rinor Kombëtar (National Youth Congress - NYC) është një organizatë ombrellë e të rinjve - një bashkim i organizatave rinore, grupeve joformale, forumeve rinore të partive politike, me qëllim shkëmbimin e informacionit, nxjerrjen në pah të çështjeve të të rinjve, lobimin dhe advokimin për zgjidhjen e këtyre çështjeve dhe ngritjen e kapaciteteve për të gjitha subjektet e përfshira në rrjet. KRK u krijua në mars 2013 në Tiranë dhe numëron një antarësi mbi 120 organizata rinore aktive në të gjithë vëndin. Misioni i KRK është të mobilizojë organizatat rinore dhe të forcojë rolin e të rinjve në shoqëri që ata të kenë një zë të përbashkët për të mbrojtur dhe lobuar për çështje që i prekin.

**Titulli “Tirana Kryeqyteti Evropian i Rinisë 2022” (Tirana European Youth Capital 2022), i cili do të zbatohet gjatë vitit 2022 nga Kongresi Rinor Kombëtar në bashkëpunim me Bashkinë Tiranë i është akorduar Tiranës në kuadër të nismës European Youth Capital nga Forumi Rinor Evropian. Ky program sjell mundësi të reja, ndryshime pozitive, inkurajon pjesëmarrjen aktive, promovon identitetin evropian, diversitetin dhe përfshirjen, duke transformuar qytetin në një pikë ndërkombëtare takimi për të rinjtë.

PËRMBAJTJA:

Shkurtime	3
Fjalët kyç	3
Hyrje	4
1. Kuadri ligjor për ndryshimin e klimës në aspektin ndërkombëtar ...	5
2. Marrëveshja e Parisit dhe rëndësia e saj	9
3. Krijimi i një pakete instrumentesh për integrim përshtatës ndaj Ndryshimeve Klimatike	15
4. Kuadri ligjor dhe aktet nënligjore që duhet të miratohen.	17
5. Rëndësia e krijimit të një strukture për Monitorimin Raportimin dhe Vlerësimin.....	20
6. Reduktimi i shkarkimeve të GES	20

Shkurtime

CDM - Clean Development Mechanism

CO₂ – Dioksidi i Karbonit

COP21- Konferencën e 21-të të Parisit për Ndryshimet Klimatike

GES – Green Energy Solution

GNPNK - Grupi Ndërmintrosor i Punës për Ndryshimet Klimatike

IPCC - Intergovernmental Panel on Climate Change, Paneli Ndërkombëtar mbi Ndryshimet Klimatike

KKP - Kontributit Kombëtar i Pikësnyuar

KKP - Raportin e Kontributit Kombëtar të Pikësnyuar

MRV – Monitorim, Raportim dhe Verifikim

MTM – Ministria e Turizmit dhe Mjedisit

NDA - Autoriteti Kombëtar i Përcaktuar

NK – Ndryshimet Klimatike

OKB – Organizata e Kombeve të Bashkuara

PNNK - Panelit Ndërqeveritar mbi Ndryshimet Klimatike

R.Sh. – Republika e Shqipërisë

SKNK – Strategjia Kombëtare për Ndryshimet Klimatike

UNDP – United Nations Development Programme, Programi i Zhvillimit i Kombëve të Bashkuara

UNEP - Programi i OKB-së për mjedisin Departamentin e Ajrit dhe Ndryshimeve Klimatike

UNFCCC - Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike

VKM – Vendimi i Këshillit të Ministrave

Fjalët kyç

R.Sh., Klimë, Ndryshime Klimatike, GES, CO₂, Samiti Botëror Austriak, Konventa e Arhusit, Protokollin e Kiotos, Marrëveshjes së Parisit, Samiti i Sofjes, Marrëveshjes së Gjellbër për Ballkanin dhe Plani Kombëtar për Energji dhe Klimë

Hyrje

Ngrohja globale ose ndryshimi i klimës është sot një ndër çështjet më të rëndësishme në agjendën ndërkombëtare. Kjo është një çështje globale jo thjesht mjedisore por edhe sociale, shëndetësorë, ekonomike. Ndryshimi shumë i shpejtë i klimës apo kriza klimatike që po shohim këto dhjetëvjeçarët e fundit, është shkaktuar e po shkaktohet nga aktiviteti njerëzor i shkarkimit të gazrave serrë ku më të zakonshmit janë dyoksidi i karbonit (CO₂) dhe gazi metan (CH₄). Kjo ka sjellë një krizë klimatike, e cila është pasojë e ndotjes globale të atmosferës të shkaktuar nga njerëzim.

Sipas Panelit Ndërqeveritar mbi Ndryshimet Klimatike (PNNK), ndryshimet klimatike janë *“një ndryshim në gjendjen e klimës që mund të identifikohet (p.sh. me atë të testeve statistikore) nga ndryshimet në mesataren dhe/ose në tiparet e saj, dhe që vazhdon për një kohë të zgjatur, zakonisht për disa dhjetëvjeçarë ose më shumë. Kjo ka të bëjë me çdo ndryshim të klimës me kalimin e kohës, për shkaqe natyrale ose si rrjedhojë e aktivitetit njerëzor.”*¹

Ndryshimet në dukje modeste të temperaturave gjatë shekullit të 20-të, janë shoqëruar me incidencë të rritur të përmbytjeve dhe thatësirave, posaçërisht pas vitit 1970. Po kështu, gjatë shekullit të 21-të ndryshimi i klimës pritet të sjell rritje të frekuencave dhe intensitetit të motit ekstrem, rritje të nivelit të deteve dhe aciditetit të oqeanëve, zhvendosje të bimësisë dhe humbje të specieve në rrezik.

Shumë vende janë gjithnjë e më tepër nën ndikimin e ngjarjeve ekstreme të motit, si: përmbytjet, periudhat me thatësirë, stuhitë dhe parametra të tjerë. Shkalla e ndjeshmërisë ndaj klimës përcaktohet pjesërisht nga ekstremet më të fundit të ndryshueshmërisë së klimës, si edhe nga ndjeshmëria e vendeve ndaj ngjarjeve përkeqësuese që ndikohen nga: përvojat e mëparshme, kushtet socio-ekonomike apo problemet e trashëguara nga e kaluara. Shkalla me të cilën ndjeshmëria ndaj motit ndikon në ekonominë e një vendi përcaktohet nga kapacitetet përshtatëse të tij.

Shqipëria është një nga vendet më të prekura në rajon prej ndryshimeve klimatike. Tendencat e ndryshimeve klimatike janë vënë re kryesisht gjatë 15 viteve të fundit me: rritjen e temperaturave, uljen e reshjeve dhe një shfaqje më të shpeshtë të fenomeneve ekstreme të motit, si periudhat me thatësirë dhe përmbytjet. Parashikimet e klimës, paralajmërojnë ulje të

---

¹ <https://iep-al.org/environmental-issues-in-albania/global-warming/?lang=sq>

sasisë së reshjeve në stinën e verës me 10 % deri në 2020, dhe 20 % deri në vitin 2050. Dy sektorët më të ndikuar nga ndryshimet klimatike janë Energjia dhe Bujqësia.²

Qeveria Shqiptare, nëpërmjet Ministrisë së Mjedisit ka mbështetur punën për hartimin e politikave mbi ndryshimet klimatike në dy shtylla kryesore, konkretisht nëpërmjet zbatimit të detyrimeve ndaj Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC) dhe zbatimit të detyrimeve në kuadër të integritimit Europian.

1. Kuadri ligjor për ndryshimin e klimës në aspektin ndërkombëtar

IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) është organizmi ndërkombëtar i Kombeve të Bashkuara (OKB) për vlerësimin e shkencës së ndryshimeve klimatike. IPCC u krijua që të përpilojë në mënyrë sistematike për politik-bërësit, vlerësime shkencore për ndryshimet klimatike, ndërlikimet dhe rreziqet e ardhshme, dhe që të hartojë mundësitë për zbutje dhe përshtatje ndaj ndryshimeve klimatike. Raportet e IPCC-së përpilohen nga mijëra shkencëtarë nga pothuajse të gjithë shtetet e botës. Dokumentet rishikohen e vlerësohen në një sërë fazash. IPCC është krijuar nga UNEP (Programi i OKB-së për mjedisin) në 1988-ën dhe ka 195 shtete anëtare.

Ndryshimi i klimës ka qenë një çështje të cilës i është dhënë rëndësi në Shqipëri gjatë viteve të fundit, në kuadër të politikave të mbrojtjes së mjedisit. Nëse do të shohim rrugëtimin që Shqipëria ka ndjekur për t'ju përshtatur rregullimeve ligjore për ndryshimet klimatike ndër vite duke u bazuar në konventat dhe protokollet të përmendura.

Vendet e botës filluan me adresimin e ndryshimeve klimatike në vitin 1992 në Samitin e Rios në Brazil, ku u miratua një dokument që përmbante një plan për të stabilizuar përqendrimin e gazeve serë në atmosferë, në mënyrë që të parandalohen pasojat katastrofale për planetin. Dokumenti quhet **Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike** (UNFCCC) dhe hyri në fuqi në vitin 1994, pasi u nënshkrua nga 154 vende dhe u ratifikua nga Shqipëria në vitin 1995.

Tre vite më pas Ministria e Mjedisit, përgjegjëse për aspektet klimatike, krijoi **Departamentin e Ajrit dhe Ndryshimeve Klimatike** për të adresuar problematikën përkatëse, në koordinim me UNDP.

---

² Monitorimi i strategjisë kombëtare për ndryshimet klimatike, 2020 – 2030 PËR 2019 – 2021, nëntor 2021

Samiti i fundit që është zhvilluar në kuadër të UNFCCC, për të vlerësuar ecurinë e shteteve në zhvillimin e politikave të ndryshme që ato kanë ndjekur mbi ndryshimet klimatike është **Samiti Botëror Austriak**. Konferenca e klimës u zhvillua në Vjenë, saktësisht 30 vjet pas Samitit të Tokës të vitit 1992 në Rio de Zhaneiro, ku u nënshkrua traktati i UNFCCC. Sekretari i Përgjithshëm i OKB-së, António Guterres ka dhënë një mesazh të rëndësishëm për ndryshimin e klimës gjatë Samitit Botëror Austriak: *"Kanë kaluar pesëdhjetë vjet që kur Kombet e Bashkuara mblodhën Konferencën e Stokholmit për Mjedisin Njerëzor. Por që atëherë, pak nga premtimet tona për mjedisin janë respektuar."*

Konventa e Arhusit për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit, aderuar me ligjin Nr.8672, datë 26.10.2000, e cila është bërë pjesë e të drejtës së brendshme të R.Sh. Sa i takon zbatimin të saj, u miratua Strategjia dhe Plani Kombëtar i Veprimit për Zbatimin e Konventës së Arhusit. Nëpërmjet saj parashikohet rritja e rolit aktiv të publikut, shoqërisë civile, OJQ-ve dhe biznesit në fushën e mbrojtjes së mjedisit. Në nenin 48 të Kushtetutës sanksionohet se kushdo mund t'iu drejtojë ankesa ose vërejtje organeve publike, të cilat janë të detyruara të përgjigjen sipas kushteve dhe afateve të përcaktuara me ligj. Ndërsa e drejta e informimit sa i takon informacionit mjedisor, parashikohet në nenin 56 të Kushtetutës të RSh.

Përshtatja e Ligjit të ri Nr. 155/2020 "Për ndryshimet Klimatike" krahas masave konkrete teknike, parashikohen dhe masa për rritjen e edukimit qytetar dhe arsimor, nëpërmjet përfshirjes së programeve të posaçme, si dhe marrjen e masave për të realizuar informimin dhe ndërgjegjësimin e publikut, nëpërmjet fushatave të informimit për të sensibilizuar e ndërgjegjësuar popullatën për efektet negative të ndryshimeve klimatike.

Në dhjetor të vitit 2004, qeveria ratifikoi **Protokollin e Kiotos** që synonte reduktimin ose kufizimin e emetimeve të gazrave të efektit serrë (GES) për vendet e Evropës Lindore me 24% nga viti bazë deri në vitin 2010³. Për të arritur objektivin e Konventës, u hartuan një sërë masash të cilat kanë të bëjnë me: rritjen e efikasitetit të energjisë; gjetjen, zhvillimin dhe përdorimin e formave të reja të shfrytëzimit të energjisë së rinovueshme; përdorimin e teknologjive inovative në aspektin mjedisor për eliminimin e dioksidit të karbonit. Aneksi i tij specifikon se 37 vende do të reduktojnë me 5.2% emetimin e gazeve serë, krahasuar me vitin 1991. Protokollin lejon aplikimin e "mekanizmave fleksibël", për reduktimin e emetimit të CO₂ dhe krijimin e mekanizmave të zhvillimit të pastër (Clean Development Mechanism

---

³ Heyhoe, et al., 1998

CDM). Çdo shtet pjesëtar i aneksit i duhet të hartojë dhe paraqesë një raport vjetor lidhur me çlirimet antropogjenike të gazeve me efekt serë.

Megjithatë, Shqipëria nuk arriti të përshtatë dhe adoptojë masa të tilla, qoftë në nivel kombëtar, qoftë në atë vendor. Në Shqipëri, ndikimet e ndryshimit të klimës kanë qenë kryesisht në sektorin e bujqësisë dhe energjisë dhe pritet të rriten në të ardhmen .

Marrëveshja e Kopenhagenit konsiderohet si vazhdim i protokollit të Kiotos. Kjo marrëveshje përcakton “Ndryshimet Klimatike” si një ndër sfidat më të mëdha të kohës dhe thekson se *“Vetëm vendimet e guximshme dhe të forta politike do të mundësojnë minimizimin e tyre, përmes një aksioni të përbashkët, por diferencimeve në shkallën e marrjes së përgjegjësive, mbështetur në aftësitë konkrete të çdo shteti”*.⁴ Në kontekstin e zhvillimit dhe zvogëlimit të ndryshimeve klimatike disa nga qëllimet e kësaj marrëveshje janë: masat paraprake të shteteve të cilët do të preken më shumë nga ndryshimet klimatike si dhe hartimi dhe miratimi i një programi të përbashkët ndërkombëtar veprimi. Nevojitet një bashkëpunim i ngushtë, në nivel ndërkombëtar me qëllim hartimin dhe adaptimin e masave urgjente për zvogëlimin e riskut si edhe rritjen e aftësive rehabilituese të vendeve në zhvillim, veçanërisht atyre që janë më shumë të kërcënuara, si vendet e pazhvilluar.⁵

Samiti i Sofjes më datë 18 nëntor 2020 dhe nënshkrimi i **Marrëveshjes së Gjelbër për Ballkanin dhe Plani Kombëtar për Energji dhe Klimë**. Marrëveshja e Gjelbër do të ketë një rol të rëndësishëm në fuqizimin e bazës për mbrojtjen e mjedisit, duke shtyrë përpara vazhdimin e përpjekjeve të zhvillimit të qëndrueshëm, dekarbonizimin dhe tranzicionin e energjisë së pastër. Ballkani Perëndimor është një rajon i prekur shumë nga ndryshimet klimatike. Kjo kërkon reduktimin e emetimeve të gazrave serrë dhe rritjen e ripërtëritjes ndaj ndikimit të ndryshimit të klimës. Partnerët e Ballkanit Perëndimor do të mbështeten në përafrimin me Ligjin e ri të Klimës të BE -së, Skemën e Tregtimit të Emetimeve të BE -së si dhe reduktimin e emetimeve të CO2 përmes kuotave dhe mekanizmave të çmimit të karbonit. Në një rajon shumë të varur nga qymyri, kalimi drejt burimeve më të pastra dhe të rinovueshme të energjisë është një domosdoshmëri. BE do të mbështesë modelet e transportit që ndotin mjedisin në një masë më të vogël, siç është rasti me transportin hekurudhor.

Konferenca në Glasgow

---

⁴ Raporti i Vlerësimit Paraprak të Ndikimit në Mjedis

⁵ Po aty.

"Shkenca flet qartë, duhet të veprimë për klimën sa më shpejt për të ndërtuar një të ardhme më të gjelbër për planetin tonë", kështu është shprehur presidentja e Komisionit Europian, Ursula von der Leyen në konferencën për krizën klimatike të mbajtur në Glasgow.

Konferenca e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike 2021, e quajtur më shpesh si COP26, ishte konferenca e 26-të e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike, e mbajtur në Glasgow, nga 31 tetor deri më 13 nëntor 2021. Rezultati i COP26 ishte Pakti i Klimës së Glasgout, marrëveshja e parë klimatike që u angazhua në mënyrë eksplicite për reduktimin e përdorimit të qymyrit. Ai përfshinte formulime që inkurajonin shkurtime më urgjente të emetimeve të gazeve serrë dhe premtinin më shumë financime klimatike për vendet në zhvillim për t'iu përshtatur ndikimeve klimatike.

Marrëveshja përfundimtare përmend në mënyrë eksplicite qymyrin, i cili është kontribuesi i vetëm më i madh në ndryshimet klimatike. Marrëveshjet e mëparshme COP nuk e kanë përmendur qymyrin, naftën ose gazin, apo edhe lëndët djegëse fosile në përgjithësi, si një nxitës ose shkaktar kryesor të ndryshimeve klimatike, duke e bërë Paktin e Klimës së Glasgow-t marrëveshjen e parë klimatike që planifikon në mënyrë eksplicite reduktimin e pandërprerë të energjisë së qymyrit. Formulimi në marrëveshje i referohet një synimi për të "ulur gradualisht" përdorimin e pandërprerë të energjisë së qymyrit, në vend që të hiqet gradualisht.

Objektivat me arritjen e të cilave do të zvogëlohen efektet negative të ndryshimeve klimatike:

1. Me ndërmarrjen dhe financimin e veprimeve konkrete dhe të shpejta ngrohja globale të mbahet nën 1.5C.
2. Vendet e zhvilluara duhet ta zëvendësojnë energjinë e fituar nga qymyri sa më shpejt të jetë e mundur dhe të gjitha vendet në botë duhet të angazhohen që të mos hapin ose financojnë termocentrale të reja me qymyr.
3. Vendeve në zhvillim tu ofrohet mbështetje më e madhe për sigurimin e energjisë së pastër për qytetarët e tyre.
4. Të mbrohen dhe shtohen sipërfaqet pyjore, sepse aktualisht çdo disa sekonda priten pyje me një sipërfaqe sa një fushë futbolli.
5. Të përdoren automjeteve me emetim zero, pra me energji "të gjelbër" dhe të pastër.
6. Të zvogëlohet ngarkesa me sëmundje të shkaktuara nga ndryshimet klimatike.

Shqipëria, pjesëmarrëse në Konferencën e 26-të të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike, në Glasgow ka dorëzuar Planin e saj Kombëtar për Klimën. Ky plan është i pari i këtij lloji në Ballkanin Perëndimor. Ai fokusohet në gatishmërinë e qeverisë shqiptare për një proces afatgjatë përshtatjeje ndaj ndryshimeve klimatike. Ky plan e rendit Shqipërinë mes 30 shteteve që po ndërtojnë qëndrueshmërinë e tyre klimatike përmes një Plani Kombëtar të Përshtatjes (NAP). NAP bëhet kështu dokumenti i parë zyrtar në nivel politikash që adreson nevojën për integrimin e ndryshimeve klimatike në të gjithë sektorët e prekur në Shqipëri. Dokumenti 100 faqësh është një kundërpërgjigje zyrtare ndaj ngjarjeve ekstreme të motit në vitet e fundit në Shqipëri. Dobësitë kryesore të Shqipërisë mbeten sistemet hidrologjike. Kjo, pasi ndryshimi i reshjeve ndikon në burimet ujore dhe disponueshmërinë në termat e sasisë dhe cilësisë. Në dokumentin zyrtar theksi vihet edhe te rreziqet apo fatkeqësitë që lidhen me klimën. Rritja e incidencës së përmbytjeve, thatësirave dhe ngjarje të tjera ekstreme përkeqësojnë infrastrukturën, sektorët e prodhimit dhe mjetet e jetesës së njerëzve. Një nga dëshmitë më të dukshme, cilësojnë autoritetet, është ndryshimi i shkaktuar në ekosisteme përgjatë lagunave, grykëderdhjeve bregdetare, apo në pellgjet e lumenjve. Mes objektivave kryesore të NAP-it mbeten zvogëlimi i dëmeve nga përmbytjet dhe rritja e elasticitetit bujqësor ndaj tyre, edhe cilësia e ujit të pijshëm. Afati kohor për arritjen e këtyre synimeve nga qeveria shqiptare është përcaktuar deri në vitin 2035.

2. Marrëveshja e Parisit dhe rëndësia e saj

Që nga ratifikimi i **Marrëveshjes së Parisit** 2015 në Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara në Konferenca e Palëve për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC), shumica e qeverive kombëtare kanë miratuar masat për të ulur emetimin e gazrave serrë (GES) në atmosferë, gjë që ka një ndikim mbi modelet industriale të secilit vend. Qeveria e Shqipërisë e ka nënshkruar dhe ratifikuar Marrëveshjen e Parisit.⁶

---

⁶ Analiza e politikave të ndryshimeve klimatike në Shqipëri

Marrëveshja historike e Parisit në kornizën e UNFCCC ishte vendimtare sepse ishte hera e parë që qeveritë e botës pas 20 vitesh negociatash, në Konferencën e 21-të të Parisit për Ndryshimet Klimatike (COP21), ranë dakord për të dekarbonizuar ekonominë globale. Marrëveshja përcaktoi një kornizë për të kufizuar ngrohjen globale nën 2 °C dhe duke vazhduar përpjekjet për ta kufizuar atë në 1.5 °C deri në fund të shekullit. Thënë më thjesht rëndësia e marrëveshjes së Parisit konsiston në suksesin e madh që solli sepse, për herë të parë ajo i bashkon të gjitha vendet për një kauzë: *“Të bëjnë përpjekje ambicioze për ta trajtuar ndryshimin e klimës”*. Gjithsej 195 vende e kanë ratifikuar marrëveshjen në nivel kombëtar, duke u zotuar kështu të veprojnë në nivel kombëtar dhe lokal për të zvogëluar emëtimet e gazrave serë.

Qeveritë ranë dakord:

- një qëllim afatgjatë për të mbajtur rritjen e temperaturës mesatare globale nën 2 °C mbi nivelet para-industriale;
- të synojë të kufizimin e rritjes në 1.5 °C, pasi kjo do të zvogëlonte ndjeshëm rreziqet dhe ndikimet e ndryshimit të klimës;
- mbi nevojën që shkarkimet globale të arrijnë pikun sa më shpejt të jetë e mundur, duke pranuar se kjo do të zgjasë më shumë për vendet në zhvillim;
- për të ndërmarrë reduktime të shpejta pas kësaj në përputhje me shkencën më të mirë të disponueshme, në mënyrë që të arrihet një ekuilibër midis shkarkimeve dhe heqjeve në gjysmën e dytë të shekullit.

Si një kontribut në objektivat e marrëveshjes, vendet kanë paraqitur plane gjithëpërfshirëse kombëtare të veprimit për klimën (kontribute të përcaktuara në shkallë vendi, NDC). Këto nuk janë ende të mjaftueshme për të arritur objektivat e rëna dakord të temperaturës, por marrëveshja gjurmon rrugën për veprime të mëtejshme.

Në kuadër të Marrëveshjes së Parisit, vendi ynë ka hartuar dhe paraqitur Raportin e Kontributit Kombëtar të Pikësnyuar (KKP) në vitin 2016. Detyrimet në kuadër të kësaj marrëveshjeje kërkojnë rishikimin e objektivave për uljen e shkarkimeve çdo pesë vjet. Rishikimi dhe paraqitja e raportit të dytë të KKP-së për Shqipërinë gjatë vitit 2021, përcaktoi edhe objektivat e reja për uljen e shkarkimeve dhe marrjen e masave zbutëse ndaj

ndryshimeve klimatike deri në vitin 2030 në masën 20.9% krahasuar me vitin 2016. KKP përmban në vetvete planin e masave për të ulur shkarkimet e gazeve serë sipas sektorëve.⁷

Në nëntor të vitit 2015, Republika e Shqipërisë paraqiti KKP-në e saj të parë me angazhimin për të reduktuar me 11,5% shkarkimet e CO₂ gjatë periudhës 2016-2030, ndërsa rishikimi i vitit 2021 e rriti objektivin në 20.9% krahasuar me skenarin bazë, për të arritur një reduktim prej 708 kT CO₂ deri në vitin 2030.⁸ Aktualisht, vendi po punon për Komunikimin e IV-t Kombëtar.⁹

Parlamenti Shqiptar ka ratifikuar Marrëveshjen e Parisit më 14 Korrik 2016, duke hyrë në epokën e re të procesit të politikave ndërkombëtare për klimën. Shqipëria ka nisur procesin e ndryshimit të statusit, nga vend në zhvillim- në vend i zhvilluar, në kontekstin e Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara mbi Ndryshimin e Klimës (UNFCCC). Ky proces është pjesë përbërëse e procesit të integritimit në Bashkimin Evropian, dhe përfshin zhvillimin e kapaciteteve në nivel kombëtar për monitorimin dhe raportimin vjetor të GES-it, formulimin dhe zbatimin e politikave për reduktimin e GES-it dhe përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, përafrimin dhe zbatimin e legjislacionit të Bashkimit Evropian për ndryshimin e klimës.

Në vitin 2019, Shqipëria miratoi Dokumentin Strategjik për Ndryshimet Klimatike dhe Planin e Veprimit për Zbutjen. Janë identifikuar gjashtë prioritete strategjike (PS) të zbutjes:

- Garantimi i rritjes së qëndrueshme ekonomike
- Ngritja e një sistemi monitorimi, raportimi dhe verifikimi për GES
- Forcimi i kapaciteteve të institucioneve përkatëse dhe i bashkëpunimit ndërinstytucional
- Integrimi i ndryshimeve klimatike në planifikimin strategjik sektorial

---

⁷ Monitorimi i planit kombëtar të veprimit faqja 8

⁸ Kontributi Kombëtar i Pikësnyuar, (KKP) i rishikuar për Shqipërinë, 2021

⁹ Po aty, fq.

- Përforcimi i ngritjes së kapaciteteve dhe ndërgjegjësimin
- Harmonizimi me kuadrin e BE-së për ndryshimet klimatike

Agjenda 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm

Shqipëria dhe 192 shtete të tjera anëtare të Kombeve të Bashkuara në shtator 2015, morën angazhimin për t'i dhënë fund varfërisë, për të zbutur krizën e klimës dhe për të luftuar padrejtësinë përmes Agjendës 2030 për Zhvillimin e Qëndrueshëm dhe 17 Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZhQ)¹⁰. Agjenda e vitit 2030 është një kornizë globale 15-vjeçare e përqendruar në 17 Objektiva të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG), 169 synime dhe mbi 230 tregues.

Në këtë kuadër qeveria shqiptare është e angazhuar në vijimin e planeve dhe projekteve për t'i bërë realitet Objektivat për Zhvillim të Qëndrueshëm. Në lidhje me ndryshimet klimatike është objektivi 13 i cili ka disa synime. **Synimet e Objektivit 13, veprim për klimën¹¹** :

1 Forcimi i qëndrueshmërisë dhe kapacitetit përshtatës të të gjitha vendeve ndaj rreziqeve që lidhen me klimën dhe katastrofat natyrore në të gjithë vendet.

2. Integrimi i masave për ndryshimin e klimës në politikat, strategjitë dhe planifikimin kombëtar.

3. Përmirësimi i edukimit, ndërgjegjësimin dhe kapaciteteve njerëzore e institucionale për zbutjen, përshtatjen, uljen e ndikimit të ndryshimit të klimës dhe paralajmërimin e hershëm.

3.a Zbatimi i angazhimit të marrë përsipër nga vendet e zhvilluara që janë palë në Konventën

Kuadër të Kombeve të Bashkuara mbi Ndryshimet Klimatike, me qëllim mobilizimin bashkërisht të 100 miliardë dollarëve në vit deri në vitin 2020 nga të gjitha burimet, për të trajtuar nevojat e vendeve në zhvillim në kuadrin e veprimeve mundësuese për zbutje dhe transparencë në zbatimin dhe funksionalizimin e plotë të Fondit të Klimës së Gjellbër nëpërmjet kapitalizimit të saj sa më shpejt që të jetë e mundur.

3.b Promovimi i mekanizmave për ngritjen e kapaciteteve për planifikim dhe menaxhim efektiv lidhur me ndryshimet klimatike në vendet më pak të zhvilluara dhe shtetet e vogla

¹⁰ <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/albanien/17994.pdf>

¹¹ <https://albania.un.org/sq/sdgs>

ishullore në zhvillim, duke u përqendruar tek gratë, të rinjtë dhe komunitetet lokale dhe të marginalizuara.

Objektivi 13 Marrja e masave për të luftuar ndryshimin klimatik dhe efektin e tij. Ndryshimi i klimës ka efekte të dukshme. Prandaj, zgjidhje që synojnë zvogëlimin e nevojave të emetimeve të CO2 duhet të vihen në zbatim, të koordinohen dhe monitorohen. Në veçanti, Objektivi 13 përqendrohet në: forcimin e qëndrueshmërinë dhe aftësisë për t'ju përshtatur rreziqeve që lidhen me klimën dhe katastrofat natyrore, përfshirë planifikimin e menaxhimit të emergjencave; integrimi i masave për mbrojtjen e klimës në politikat dhe strategjitë kombëtare; përmirësimin e ndërgjegjësimit për ndryshimin e klimës duke mobilizuar fonde dhe mekanizma për të lehtësuar planifikimin në përgjigje të ndryshimit të klimës në vendet në zhvillim.

Autoritetet lokale mund të zbatojnë masa bazuar në planifikimin urban, lëvizshmërinë, transportin publik dhe zhvillimin e infrastrukturës, efikasitetin e energjisë së ndërtesave dhe subvencionet ose taksat lokale. Autoritetet lokale gjithashtu mund të rrisin ndërgjegjësimin mbi ndryshimin e klimës midis banorëve. Qytetet kanë marrë epërsi në krijimin e rrjeteve për të luftuar ndryshimin e klimës. Shembulli më i njohur është “Qytetet C40” (C40 2019), i cili lidh 94 qytete të mëdha të botës të përkushtuar për adresimin e ndryshimeve klimatike.

Aktorët lokalë , me motivimin dhe zakonet e tyre, munden në mënyrë thelbësore të ndikojnë në emetimin e karbonit dhe sektori privat mund të nxisë zgjidhje inovative ndaj sfidave klimatike¹².

Marrëveshjen e Gjellbër Evropiane (2019)

Komisioni Evropian miratoi zyrtarisht Strategjinë e Bashkimit Evropian mbi Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike në vitin 2021. Strategjia përcakton se si BE-ja mund të përshtatet me ndikimet e pashmangshme të ndryshimeve klimatike dhe të bëhet neutrale

---

¹² Manual lokalizimi i axhendës 2030, fq 33

ndaj klimës deri në vitin 2050. Përveç Strategjisë, BE ka miratuar gjithashtu Marrëveshjen e Gjelbër Evropiane (2019), e cila është gjithashtu një përgjigje ndaj këtyre sfidave.

Marrëveshja e Gjelbër Evropiane është pjesë e strategjisë së KE për zbatimin e Axfordës së Kombeve të Bashkuara për vitin 2030 dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDGs). Ajo ka për qëllim transformimin e BE-së në një shoqëri të begatë, me një ekonomi moderne, të efektshme në burime dhe konkurruese, e cila do të reduktojë shkarkimet neto të gazeve serë në zero, deri në vitin 2050 dhe ku rritja ekonomike është e pavarur nga përdorimi i burimeve. Synimi i saj është të mbrojë, ruajë dhe zgjerojë kapitalin natyror të BE dhe të mbrojë shëndetin dhe mirëqenien e shtetasve nga rreziqet dhe ndikimet e lidhura me ndryshimet në mjedis.

BE dhe vendet e saj anëtare janë angazhuar ndaj përshtatjes me ndryshimet klimatike edhe kanë filluar të trajtojnë këto sfida duke vendosur strategji përshtatjeje në të gjitha nivelet. Më të rëndësishmet prej tyre janë planet kombëtare të energjisë dhe klimës dhe planet strategjike kombëtare të propozuara për zbatimin e politikës së përbashkët bujqësore.

Risite e Marrëveshjes së Gjelbër

Një ndër hapat e ndërmarrë nga Komisioni Evropian për të luftuar ndryshimet klimatike, për të mbrojtur mjedisin dhe për të shtyrë ekonominë ishte hartimi i një strategjie të re që synon transformimin e Bashkimit Evropian (BE) në një ekonomi më moderne, të qëndrueshme dhe konkurruese nëpërmjet Marrëveshjes së Gjelbër Evropiane e cila u miratua më 11 dhjetor 2019.

Strategjia e Marrëveshjes së Gjelbër Evropiane përcakton politikën për uljen e masës së emisioneve të gazrave serrë dhe për përshtatje të ekonomive të shteteve anëtare me ndryshimet klimatike. Po ashtu, pjesë e kësaj strategjie është edhe Plani i Veprimit për Ekonominë Qarkulluese, i miratuar në mars 2020, i cili paraqet një angazhim të qartë të BE-së për të ndërtuar një ekonomi më të qëndrueshme në vendet anëtare përmes përfshirjes së konceptit të “Ekonomisë Qarkulluese” në politikëbërjen Evropiane. Modeli i ekonomisë qarkulluese lidhet ngushtë me makro-konceptet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe ekonomisë

së gjelbër dhe është i fokusuar në efikasitetin e burimeve, duke lidhur nevojat e mirëqenies dhe rritjes ekonomike me ato të mbrojtjes së mjedisit.

Axhenda e Marrëveshjes së Gjelbër Evropiane përbën një rëndësi të veçantë për shtetet e Ballkanit Perëndimor, në kuadër të përafrimit të legjislacionit të tyre, përfshirjes në politikat zhvillimore evropiane, si dhe arritjes së standardeve të BE-së. Gjithashtu, zbatimi i modelit të ekonomisë qarkulluese është me shumë rëndësi për Shqipërinë lidhur me çështjen e mbetjeve, por edhe për të rritur efikasitetin e burimeve dhe për të modernizuar procesin e prodhimit.

Midis 1990 dhe 2018, emetimet e gazeve serrë në BE u reduktuan me 23 përqind. Një objektiv qendror i Marrëveshjes së Gjelbër të BE-së është të përcaktojë trajektoren që BE të jetë neutrale ndaj klimës deri në vitin 2050. Masat më afatshkurtra që trajton Marrëveshja e Gjelbër fokusohen në ndryshimet klimatike: krijimi i Ligjit Evropian të Klimës dhe ndryshime ligjore në legjislacionin relevant ekzistues, me qëllim arritjen e objektivave ambicioze të klimës së Be- së në 2030 dhe 2050 , uljen e mëtejshme të emetimeve të gazrave serrë deri në të paktën 50% për vitin 2030 (me synimin e mëtejshëm deri në 55%) dhe arritjen e objektivit të 2050 të BE-së për të pasur një klimë neutrale. Ky objektiv i vitit 2030 propozohet të pasqyrohet në Ligjin Evropian për Klimën, i cili gjithashtu do të përfshijë në legjislacion objektivin e neutralitetit klimatik të vitit 2050 të Marrëveshjes së Gjelbër të BE- së.

3. Krijimi i një pakete instrumentesh për integrim përshtatës ndaj Ndryshimeve Klimatike

Ky veprim prioritar që kryeson Planin e veprimtarive prioritare të SK për NK do të duhej të përfshinte:

- Thjerrën klimatike;
- Qëndrueshmërinë Klimatike;
- Vlerësimin Strategjik Mjedisor, me ndjeshmëri klimatike;
- Treguesit e shpenzimeve klimatike.

Përmes tyre synohej të arrihej përfshirja e aktorëve dhe institucioneve të ndryshme drejt përmbylljes së detyrimeve kuadër të vendit ndaj Marrëveshjes së Parisit. Në këtë kontekst, duhen krijuar edhe instrumentet e sipër përmendur, realizimi i të cilave duket se sheh nga e ardhmja.¹³Në bazë të neni 33 pika 4, ligji Nr.155/2020 duhet të krijohet Autoriteti Kombëtar i Përcaktuar (NDA), struktura dhe funksionimi i tij përcaktohen me vendim të Këshilli të Ministrave, me propozimin e ministrit, sepse pasja e një autoriteti i cila i ka detyrat dhe objektivat e përcaktuara do të ndihmojë në përshtatjen dhe konkretizimin e ligjit dhe strategjisë në mënyrë më konkrete.

Ndër ministrinë më aktive, që ndërmori masa ishte ajo e Planifikimit Urban, përfaqësuesit e së cilës, paraqitën një sërë masash konkrete, që synonin të rrisnin aftësinë përballuese ndaj ndryshimeve klimatike në nivelin vendor. Me ristrukturimin e qeverisë dhe mbylljen e kësaj ministrie këto detyra i kaluan Ministrisë së Brendshme, të cilat ‘de-facto’ nuk janë ndjekur më tej. Prej asaj kohe dhe deri në fund të periudhës së monitoruar në këtë dokument nuk ka pasur asnjë proces vlerësimi apo rishikimi me qëllim përmirësimin e PKP.¹⁴

Grupi Ndërmintoror i Punës për Ndryshimet Klimatike, GNPNK është krijuar me Urdhër të Kryeministrit Nr. 155 datë 19 shkurt 2015. Sipas KKP së miratuar me VKM Nr. 762/2015, GNPNK do të duhej të ristrukturohej për t’iu përshtatur strukturës së qeverisë së re, pas reformës territoriale. Në përbërje të tij, marrin pjesë 15 ekspertë të nivelit teknik të linjës kryesore dhe synimi është koordinimi i të gjitha institucioneve të përfshira në zbutjen dhe përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike. Roli i tij gjithashtu është të lehtësojë integrimin e ndryshimeve klimatike në planet e reja përkatëse, politikat, programet dhe aktivitetet ekzistuese. GNPNK kryesohet nga Zëvendës Ministri i Turizmit dhe Mjedisit, pasi Ministria është pika qendrore në ushtrimin e detyrës, në kuadër të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike.¹⁵

Qendra Burimore e Mjedisit në Shqipëri (REC Shqipëri) iu drejtua disa herë me kërkesa edhe faqes zyrtare për botimet qeveritare (QBZ.al) për të siguruar vendimet për krijimin e GNPNK, por vendimet e referuara në disa prej raporteve të hartuara nga asistenca e huaj për Shqipërinë, si të lidhura me krijimin e GNPNK nuk u arrit të gjendeshin. Në komunikimin me MTM është konfirmuar mos funksioni i tij prej vitit 2018 e në vazhdim dhe nevoja për

---

¹³ Plani Kombëtar për Përshtatjen (PKP) ndaj Ndryshimeve Klimatike në Shqipëri. Kuadri për Procesin e Vendit, Qershor 2016

¹⁴ Po aty

¹⁵ Monitorimi i Planit Kombëtar të Veprimit të SKNK, 2020-2030, fq.17

riaktivizimin e tij me qëllim adresimin institucional të masave që duhen marrë në kuadër të rishikimit të KKP. Aktualisht nga miratimi i ligjit “Për ndryshimet klimatike” nuk është krijuar ende një institucion kompetent i cili do të ndërmarrë nismat dhe do të zbatojë detyrimet që rrjedhin nga ligji dhe konventat e ratifikuara nga R.Sh.

4. Kuadri ligjor dhe aktet nënligjore që duhet të miratohen.

Shqipëria ka zhvilluar dhe zbatuar një numër të madh të politikave, strategjive, planeve, programeve, projekteve dhe masave që lidhen me përshtatjen. Vendi ka identifikuar masat prioritare të përshtatjes në:¹⁶

- Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020;
- Komunikimin e Tretë Kombëtar; - Politikën Kombëtare për Ndryshimet klimatike dhe në SKNK;
- Planin e saj Kombëtar të Përshtatjes; Planin e Përshtatjes për Tiranën;
- Strategjinë Kombëtare të Turizmit 2019-2023;
- Politikën Kombëtare për Pyjet 2019-2030; - Planin e Integruar Ndër-sektorial të zonës Tiranë-Durrës;
- Programin Kombëtar të Fondit të Gjelbër për Klimën, që u hartua sipas metodës me pjesëmarrje bazuar në dokumentet e mëparshme. Këto dokumente identifikojnë një numër shumë të madh të masave të përshtatjes.

Masat janë kategorizuar dhe përmbledhur në Kontributin Kombëtar të Pikësnyuar (KKP) i rishikuar për Shqipërinë¹⁷

Shqipëria është renditur në nivel global krahas vendeve që bëjnë përpjekje për të zvogëluar shkarkimet dhe marrjen e masave për tu përshtatur me ndryshimet klimatike. Edhe pse një vend me ndotje të ulët industriale në krahasim me vendet e tjera europiane, është e qartë se vendi ynë preket ndjeshëm prej ndryshimeve klimatike. Ndërgjegjësimi për këtë rrezik të lartë është rritur gradualisht, duke u materializuar në nisma të reja ligjore siç ishte: miratimi i Ligjit për Ndryshimet Klimatike (2020); Ligji Nr. 28/2022 për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin Nr. 10 463, datë 22.9.2011, “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, të ndryshuar; zbatimin e programeve përshtatëse; fuqizimin e kapaciteteve dhe aktiviteteve ndërgjegjëse dhe të përfshirjes së komuniteteve.

---

¹⁶ Po aty, fq.15

¹⁷ Kontributi Kombëtar i Pikësnyuar, (KKP) i rishikuar për Shqipërinë, Tabelat 19-25, fq. 70

Nëse ndalojmë analizën në Ligjin për Ndryshimet Klimatike do të shohim që në objektivat e tij janë: zvogëlimin e shkarkimeve të gazeve me efekt serrë; rritjen e aftësisë për t'u përshtatur ndaj efekteve të dëmshme të ndryshimeve klimatike; të krijojë një kuadër gjithëpërfshirës ligjor dhe ndërinstitucional për ndërmarrjen e veprimeve ndaj klimës në nivel kombëtar në përputhje me legjislacionin e BE-së për ndryshimet klimatike, etj. Ligji bën një rregullim të përgjithshëm të mënyrës si duhet t'i përshtatemi ndryshimeve klimatike, por do të jenë aktet nënligjore që do të dalin në zbatim të tij, që do ta konkretizojnë funksionimin e tij. Ligji e parashikon si një detyrim konkret, por rregullimin e lë në kompetencë të akteve specifike ligjore në këtë fushë. Aktet nënligjore duhet të miratohen brenda 4 viteve nga hyrja në fuqi e ligjit 155/2020 nga Këshilli i Ministrave. Ndërkohë për krijimin e institucioneve kompetente për menaxhimin e ndryshimeve klimatike, kjo periudhë 4 vjeçare nuk është e përshtatshme krahasuar me emergjencën e situatës. Përveç kësaj duhet të miratohen rregulla të detajuara të performancës së emëtimit të CO₂ nga automjetet e reja për pasagjerë dhe automjetet e reja të lehta tregtare, të cilat përfshijnë:

- a) monitorimin dhe raportimin e të dhënave për regjistrimin e automjeteve të reja për pasagjerë për vlerësimin e reduktimit të shkarkimeve të CO₂ nga automjetet e lehta;
- b) monitorimin dhe raportimin e shkarkimeve të CO₂ nga automjetet e reja për pasagjerë dhe nga automjetet e reja të lehta tregtare.

Qëllimi i këtij ligji është të krijojë bazën ligjore për integrimin e politikave dhe për masa efektive që mundësojnë:

- a. plotësimin e detyrimeve të Shqipërisë ndaj Konventës për arritjen e objektivit final të saj, përmes nxitjes së reduktimit të shkarkimeve të GES dhe ruajtjes dhe rritjes së përthithësve dhe rezervuarëve të vendit;
- b. përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike në nivel kombëtar dhe/ose lokal;
- c. evidentimin e arritjeve të vendit në këto drejtime duke përdorur metodologji sipas modeleve të Konventës dhe të BE-së.

Ndryshimet klimatike dhe ndotja e ajrit janë të lidhura ngushtësisht me njëra-tjetrën. Pikërisht, ajri i ndotur ka efekte negative në shëndetin e njeriut dhe ekosistemet. Lidhja e ngushtë midis klimës dhe cilësisë së ajrit reflektohet gjithashtu, dhe në ndikimin që ndryshimet klimatike kanë në nivelet e ndotjes së ajrit. Rëndësia e ndryshimeve klimatike si

një çështje mjedisore me rëndësi globale ka ecur me hapa të shpejtë në vitet e fundit, dhe qeveria e Shqipërisë e ka njohur nevojën e emëtimit të gazeve serë.

Qeveria shqiptare ka si qëllim të vendosë standarde të cilësisë së ajrit për përqendrimet në nivelin e tokës të ndotësve të ajrit, në përputhje me standardet e BE-së dhe është e angazhuar t'i arrijë ato aty ku është e mundur, duke marrë të gjitha masat e nevojshme zbatuese. Ligji Nr.155/2022 “Për ndryshimet klimatike” është në përputhje dhe duke u përshtatur me direktivat e Bashkimit Europian, konkretisht me Direktivën 2003/87/EC-EU ETS, ku parashtrohet synimi i Komunitetit për të reduktuar emetimet e gazeve serrë në masën 8% deri më 2012 dhe rreth 70% në terma afatgjatë, krahasuar me nivelet e vitit 1990. Vlera prej 70% shpreh një ambicie të madhe, si dhe faktin se BE-ja e konsideron serioze çështjen e ngrohjes globale. Kjo ambicie, ndonëse në preambul, u sugjeron Vendeve Anëtare një zbatim të Direktivës nën dritën e arritjes së objektivit afatgjatë, gjithashtu shërben si një udhërrëfyes për vendet joantare.¹⁸

Transporti rrugor dhe kryesisht shkarkimin e CO₂ nga automjetet, merr një rëndësi të veçantë për t'u rregulluar nëpërmjet Vendimit të Këshllit të Ministrave mbi “Masat lidhur mbi sigurimin e informacionit për konsumin e lëndës djegëse dhe shkarkimet e CO₂ gjatë marketingut të automjeteve të reja” i cili hyri në fuqi në 01.01.2022 dhe saktëson që në pikën e parë të tij dy arsye kryesore pse u nevojiten informacioni konsumatorëve:

- a) që t'u mundësojë atyre të bëjnë një zgjedhje të bazuar në informacion;
- b) promovimin e blerjes ose të dhënies me qira të autoveturave, që përdorin më pak lëndë djegëse dhe, në këtë mënyrë, shkarkojnë më pak CO₂ në mjedis.

Dokumentacioni promovues për konsumin e lëndës djegëse dhe shkarkimet e CO₂, për çdo model të ri autoveture në shitje, përfshin:

- a) etiketën për konsumin e lëndës djegëse dhe shkarkimet e CO₂;
- b) udhërrëfyesin për konsumin e lëndës djegëse dhe shkarkimet e CO₂;
- c) afishimin/posterin për shitjen e autoveturave të reja;
- d) literatura promovuese.

Në pikën e fundit të vendimit saktësohen dhe organet përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kërkesave të këtij vendimi që janë:

---

¹⁸ Marrë në http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/buildings_en.htm, shkarkuar më 29 gusht 2012

- a) struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut pranë ministrisë përgjegjëse për tregtinë dhe mbrojtjen e konsumatorit;
- b) Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor (DPSHTRR) pranë ministrisë përgjegjëse për fushën e transportit.

Ajo që vihet re nga VKM-ja e më sipërme është mos saktësimi i detyrave dhe kompetencave që kanë strukturat e mësipërme. Gjithashtu shohim që qëllimi primar i kësaj VKM-je është *bërja e një zgjedhje bazuar në informacion*, por nuk ka një rregullim mbi informacionin teknik që duhet të përcjellin strukturat përkatëse kur promovojnë blerjen e automjeteve në mënyrë që të nxisin reduktimin e CO₂. Të njëjtat saktësime duhet të bëhen edhe për dy VKM-të vijuese, ende të pa miratuara, mbi monitorimin dhe raportimin e shkarkimeve të CO₂, për regjistrimin e automjeteve të reja për pasagjerët.

5. Rëndësia e krijimit të një strukture për Monitorimin Raportimin dhe Vlerësimin

Përballë problemeve të ndryshme mjedisore shtetit i duhet të veprojë sipas një politike të caktuar. Ajo që vlerësohet thelbësor është krijimi i sistemeve që identifikojnë jo vetëm prioritetet, planet e veprimit, por edhe që ndajnë përgjegjësitë lidhur me NK, si dhe mundësojnë thithjen e investimeve për NK.

Aktualisht nuk ekzistojnë protokollet e monitorimit dhe vlerësimit për të gjurmuar projektet dhe programet që lidhen me NK në nivel kombëtar, nuk ka një platformë të harmonizuar për mbledhjen dhe shpërndarjen e të dhënave për NK. Në përgjithësi, Monitorimi dhe Vlerësimi shihet në nivel të kufizuar dhe shtrohet nevoja për Monitorimi dhe Vlerësimi specifik dhe të fokusuar për klimën. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit duhet të miratojë vendimin për krijimin e Autoritetit Kombëtar të Përcaktuar të Mekanizmit të Zhvillimit të Pastër (CDM) në kuadër të Protokollit të Kiotos. Domosdoshmëria e ngritjes së një sistemi MRV (monitorim, raportim dhe verifikim) bëhet me synimin për të rritur transparencën për përpjekjet që duhet të realizohen për zbutjen e ndryshimeve klimatike, si në nivel kombëtar, ashtu edhe ndërkombëtar.

7. Reduktimi i shkarkimeve të GES

Së pari kuptimi i GES përkufizohet nga ligji 155/2020, i cili parashikon se:

“Gaz me efekt serrë (GES) janë gazet që gjenden në atmosferë në gjendje natyrale dhe të shkaktuara nga aktivitetet antropogjene, të cilat përthithin dhe rrimetojnë rrezatimin infra të kuq”¹⁹.

Për marrjen e masave konkrete për reduktimin e shkarkimeve të GES-it dhe përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike kërkohet një bashkëpunim i gjerë dhe mbështetja e publikut. Sigurisht që pjesëmarrja e publikut në vendimmarrje është pjesë e rëndësishme e procesit dhe Ligji e parashikon si një detyrim konkret, por rregullimin e lë në kompetencë të akteve specifike ligjore në këtë fushë. Konkretisht duhet të miratohen aktet nënligjore për specifikimet teknike bazuar në nenin 13 pika 8 dhe neni 18 pika 4. Këto dispozita të ligjit kërkojnë një rregullim ligjor në lidhje me krijimin e rregulloreve për monitorimin, raportimin dhe verifikimin e shkarkimeve të CO₂ nga anijet dhe avionët dhe rregullore për përlogaritjen e shkarkimeve të GES-it dhe të përthithjes së tyre, që rezultojnë nga aktivitetet që lidhen me përdorimin e tokës, ndryshimin e përdorimit të tokës e pyjeve, si dhe për informacione të tjera që lidhen me këto aktivitete të cilat duhet të miratohen nga Këshilli i Ministrave me propozimin e ministrit përgjegjës për mjedisin dhe të ministrit përgjegjës për bujqësinë brenda 4 viteve.

Pavarësisht përshtatjes së legjislacionit me aktet ndërkombëtare përsëri një pjesë e madhe e akteve nënligjore që do të vihen në zbatim të ligjit nuk janë miratuar për shkak të elementëve kompleks që parashikon arritja e objektivave të përcaktuara në këtë ligj, periudha tranzitore për plotësimin me akte nënligjore e cila është mjaft e gjatë, katër vjet dhe një pjesë e akteve nënligjore që tashmë janë miratuar më parë, janë lënë ende në fuqi.

Ngritja e një sistemi të përshtatshëm monitorimi, raportimi dhe verifikimi (MRV) për monitorimin e shkarkimeve, siç është parashikuar në ligjin “Për ndryshimet klimatike”. Aftësimi, deri në vitin 2027 i 20 operatorëve industrialë në shtojcën II të ligjit 155/2020, për monitorimin, raportimin dhe verifikimin e shkarkimeve të GES-ve në pajtueshmëri me udhëzimet e BE-së. Ligji nr.155/2020 “Për ndryshimet klimatike” ka krijuar një bazë për transpozimin e rregullores për qeverisjen dhe legjislacionit përkatës të BE-së për ndryshimet klimatike. Shqipëria është palë nënshkruese e Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike (KKKBNK), të miratuar në “Samitin e Tokës në Rio” më 1992 dhe të ratifikuar nga Parlamenti shqiptar më 1994, e cila ka përcaktuar objektivin për luftën kundër ndryshimeve klimatike përmes stabilizimit të përqendrimeve të GES-ve në atmosferë

---

¹⁹ Neni 3, pika 11 i ligjit 155/2020 “ Për ndryshimet klimatike”

dhe kufizimit të rritjes së temperaturave mesatare globale për të përkrahur zhvillimin e qëndrueshëm.

Referencat:

- Ceka, Jonka. *Ndryshimi i Klimës dhe sfidat e Shqipërisë drejt europës në këndvështrim të së drejtës ndërkombëtare*. Universitet Europian i Tiranës. Tiranë, 2015.
- Ministria e Turizmit dhe Mjedisit. *Strategjia e ndryshimeve Klimatike dhe planet e veprimit*. Tiranë, 2019
- *Analiza e politikave të ndryshimeve klimatike në Shqipëri*. Universiteti i Tiranës, FEUT. Tiranë, 2021.
- *Monitorimi i planit kombëtar të veprimit, Strategjia Kombëtare për Ndryshimet Klimatike 2020-2030*. Qendra Burimore e Mjedisit në Shqipëri. Janar 2022
- Monitorimi i strategjisë kombëtare për ndryshimet klimatike, 2020 – 2030 për 2019 – 2021. Nëntor 2021
- Kontributi Kombëtar i Pikësnuar, (KKP) i rishikuar për Shqipërinë. 2021
- Plani Kombëtar për Përshtatjen (PKP) ndaj Ndryshimeve Klimatike në Shqipëri. Kuadri për Procesin e Vendit. Qershor 2016
- Kontributi Kombëtar i Pikësnuar, (KKP) i rishikuar për Shqipërinë
- Haxhimali, Agron dhe Cacaj Aida, Shoqata e Bashkive. *Manual lokalizimi i axhendës 2030*, Gusht 2021
- http://ec.europa.eu/energy/efficiency/buildings/buildings_en.html
- <https://iep-al.org/environmental-issues-in-albania/global-warming/?lang=sq>
- <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/albanien/17994.pdf>
- <https://albania.un.org/sq/sdgs>

Centre for Legal
Empowerment

www.cle.al

tirana
EUROPEAN
YOUTH
CAPITAL '22

**KONGRESI
RINOR
KOMBËTAR**

**BASHKIA
TIRANË**

Kontakt

centre for Legal Empowerment

www.cle.al

info@cle.al

[@centre_for_legal_empowerment](https://www.instagram.com/centre_for_legal_empowerment)

Ky material është punuar nga studentët, me mbështetjen e juristëve të CLE, në kuadër të projektit Tirana European Youth Capital, me mbështetje të Kongresit Rinor Kombtarë dhe Bashkisë Tiranë.